अर्धन्यायिक स्वरुपाच्या प्रशासकीय सुनावण्या व कामकाज व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंगच्या माध्यमातून घेण्याबाबत सूचना.

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन परिपत्रक क्रमांक : संकीर्ण-२०२०/प्र.क्र.६२/१८(र.वका.)
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय (विस्तार), मुंबई ४०००३२
दिनांक : १३ ऑक्टोबर, २०२०

<u>शासन परिपत्रक:-</u>

कोविड-१९ प्रादुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर विविध अधिनियमांतर्गत विविध सक्षम प्राधिकरणांद्वारे घेण्यात येत असलेल्या अर्धन्यायिक स्वरुपाच्या सुनावण्या तसेच माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ अंतर्गत प्रथम अपिलावरील सुनावण्या सद्यस्थितीत बंद असल्याने त्या व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंगच्या माध्यमातून घेण्यात याव्यात, या मागणीसाठी मुंबई उच्च न्यायालयामध्ये जनहित याचिका क्रमांक PIL(L)३१४४/२०२० (शैलेश गांधी व इतर विरुध्द मुख्य सचिव,महाराष्ट्र शासन) दाखल झाली आहे.

या याचिकेमध्ये संबंधित याचिकाकर्त्याने कोविड-१९ च्या प्रादुर्भावाच्या परिस्थितीमध्ये तात्काळ करावयाची उपाययोजना म्हणून सोशल डिस्टंन्सिंगचे पालन होण्याच्या दृष्टीने सर्व सार्वजनिक प्राधिकरणांनी ऑनलाईन व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंच्या सुविधेचा अवलंब, विविध अधिनियमांतर्गत संबंधित सक्षम प्राधिकरणांनी प्रशासकीय स्तरावर घ्यावयाच्या सुनावण्यांमध्ये तसेच माहितीचा अधिकार अधिनियमांतर्गत घ्यावयाच्या प्रथम अपिलावरील सुनावण्यांमध्ये करण्याबाबत आवश्यक त्या मार्गदर्शक सूचना राज्यातील सर्व सार्वजनिक प्राधिकरणांना देण्याची विनंती केली आहे.

२. उक्त याचिकेवर दि.२६.०९.२०२० रोजी झालेल्या सुनावणीच्या वेळी राज्य शासनाच्या वतीने बाजू मांडताना या संदर्भात अर्धन्यायिक सुनावण्यांकरिता व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंगचा वापर करण्याबाबत सूचना देण्याकरिता शासन स्तरावर कार्यवाही सुरु असल्याबाबत मा.न्यायालयास अवगत केले असता मा.उच्च न्यायालयाने या संदर्भात राज्य शासनाने केलेल्या कार्यवाहीची माहिती तातडीने पुढील सुनावणीपर्यंत सादर करण्याचे निर्देश दिले, जेणेकरुन याचिकाकर्त्याने उपस्थित केलेल्या तक्रारीस यापुढे कोणताही वाव राहणार नाही.

३. कोविड-१९ या जागतिक महामारीच्या प्रादुर्भावाच्या परिस्थितीमध्ये विविध प्रकारच्या सक्षम प्राधिकरणाद्वारे विविध कायदे/अधिनियमांतर्गत घेतल्या जाणाऱ्या अर्धन्यायिक स्वरुपाच्या प्रकरणामध्ये Virtual hearing चा वापर होणे ही सध्याची काळाची गरज आहे.

४. उपरोक्त परिस्थितीमध्ये सर्व मंत्रालयीन विभागांचे अतिरिक्त मुख्य सचिव / प्रधान सचिव/ सचिव तसेच सार्वजनिक प्राधिकरणांचे प्रमुख/विभाग प्रमुख यांना याद्वारे सूचना देण्यात येत आहेत की, त्यांच्या अधिनस्त सार्वजनिक प्राधिकरणांना लागू असलेल्या कायद्याशी संबंधित सुनावण्या

घेण्यासाठी तसेच माहितीचा अधिकार अधिनियमांतर्गत प्रथम अपिलावरील सुनावण्या घेण्यासाठी व त्यासंदर्भातील सर्व कामकाज (Proceedings) करण्यासाठी व्हिडीओ कॉन्फरन्सिंगचा वापर करावा. या कार्यपध्दतीचा अवलंब केल्याने अर्धन्यायिक स्वरुपाच्या सुनावण्यांमध्ये सर्व पक्षकारांचे आरोग्य व सुरक्षा याबाबत कोणतीही तडजोड न करावी लागता जलद गतीने न्याय मिळणे सहज शक्य होईल.

५. तथापि, अशाप्रकारच्या अर्धन्यायिक सुनावण्यांमध्ये संबंधित पक्षकारांनी इंटरनेट सुविधेचा दर्जा, हार्डवेअरची अनुपलब्धता इ. स्वरुपाच्या तांत्रिक कारणास्तव व्यक्तीगत सुनावणीची विनंती केल्यास अशा पक्षकारांना संबंधित सक्षम प्राधिकरणाने व्यक्तीगत सुनावणीची संधी द्यावी.

६. सदर शासन परिपत्रक हे महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक क्र. २०२०१०१३१४३३३१७१०७ असा आहे. हे आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

SHRIKANT M DESHPANDE

Digitally signed by SHRIKANT M DESHPANDE
DN: CN = SHRIKANT M DESHPANDE, C = IN, S = Maharashtra, O = Government Of Maharashtra, OU = ALL INDIA SERVICES DEPARTMENT
Date: 2020.10.26 13:23:53 +05'30'

(श्रीकांत देशपांडे)
प्रधान सचिव

प्रत :

१. मा.राज्यपाल यांचे सचिव (५ प्रती),
२. मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
३. मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
४. मा.विरोधी पक्षनेता, विधानपरिषद/विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
५. मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
६. मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. सर्व सन्माननीय विधानसभा, विधानपरिषद व संसद सदस्य,
८. मा. मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव(५ प्रती), मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
९. मा.उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
१०.सर्व मा.मंत्री / मा. राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
११.मा.महाअधिवक्ता, महाराष्ट्र राज्य,
१२.सर्व अपर मुख्य सचिव / प्रधान सचिव / सचिव, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.
१३.प्रबंधक, उच्च न्यायालय, अपील शाखा, मुंबई
१४.प्रबंधक, उच्च न्यायालय, मूळ शाखा, मुंबई
१५.प्रबंधक, लोकायुक्त व उपलोकायुक्त यांचे कार्यालय,

१६.सचिव, राज्य निवडणूक आयोग, मुंबई,

१७.सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,

१८. प्रधान सचिव, विधानमंडळ सचिवालय, विधान भवन, मुंबई,

१९.मुख्य माहिती आयुक्त, राज्य माहिती आयोग, मुंबई,

२०.राज्य मुख्य सेवा हक्क आयुक्त, राज्य सेवा हक्क आयोग, मुंबई,

२१.महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मुंबई (५ प्रती),

२२.भारतीय जनता पार्टी, महाराष्ट्र प्रदेश, सी.डी.ओ.बॅरेक नं.१, योगक्षेम समोर, वसंतराव भागवत चौक, नरिमन पॉईंट, मुंबई ४०००२०.

२३.मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई ४०००३२.

२४.इंडियन नॅशनल काँग्रेस, महाराष्ट्र प्रदेश काँग्रेस(आय) समिती, टिळक भवन, काकासाहेब गाडगीळ मार्ग, दादर, मुंबई-४०००२५.

२५.नॅशनलीस्ट काँग्रेस पार्टी, ठाकरसी हाऊस, जे.एन.हेरेडीया मार्ग, बेलार्ड इस्टेट, मुंबई ४०००३८.

२६.शिवसेना, शिवसेना भवन, गडकरी चौक, दादर, मुंबई-४०००२८.

२७.बहुजन समाज पार्टी, प्रदेश सचिव, महाराष्ट्र राज्य, बी.एस.जी.भवन, प्लॉट नं. ८३-अे, कलेक्टर कॉलनी, चेंबूर, मुंबई-४०००१४.

२८. भारतीय कम्युनिस्ट पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, ३१४, राजभवन, एस.व्ही.पटेल रोड, मुंबई ४००००४.

२९.भारतीय कम्युनिस्ट(मार्क्सवादी) पार्टी, महाराष्ट्र कमिटी, जनशक्ती हॉल, ग्लोब मिल पॅलेस, वरळी, मुंबई ४०००१३.

३०.महाराष्ट्र नवनिर्माण सेवा, राजगड, मातोश्री टॉवर, शिवाजी पार्क, दादर, मुंबई ४०००२८,

३१.निवड नस्ती (का.१८), सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई४०००३२.

Instructions to conduct Quasi-judicial administrative hearings and proceedings through Video <u>Conferencing.</u>

Government of Maharashtra
General Administration Department
Government Circular No. Misc 2020 / C. R. 62 / 18 (O & M)
Madam Cama Road,
Hutatma Rajguru Chowk,
Mantralaya, Mumbai – 400 032

Date : 13th October, 2020

<u>CIRCULAR</u>

In the matter of PIL (L) 3144 of 2020 (Shailesh Gandhi & others V/s State of Maharashtra through its Chief Secretary), before the Bombay High Court the petitioners have, inter-alia, prayed that, in the recent outbreak of COVID-19, it has necessitated the immediate adoption of measures to ensure social distancing. Hence prayed to issue appropriate guidelines or directions to all the public authorities in the State of Maharashtra to adopt an appropriate online video conferencing platform for conducting hearings pertaining to proceedings under the diverse statutes applicable to such public authorities as well as for conducting hearing of First Appeals under the Right to Information Act.

2. The Hon. Court on 26th September, 2020 at the time of hearing the petition considered the statement made by the concerned AGP in this respect on behalf of the State of Maharashtra, that the process of quasi-judicial hearing through Video Conferencing is underway. Further the Hon. High Court directed to apprise it regarding the steps taken by the Government and thereby not leave any room for complaint to be voiced by the petitioner on the returnable date.

3. It is the need of a hour to go for virtual hearings in quasi-judicial matters heard by competent authorities under various statutes, considering pandemic situation so as to maintain social distancing.

4. In view of the above, all the Additional Chief Secretaries/ Principal Secretaries/ Secretaries and Head of the Departments / Public Authorities are

hereby instructed to use Video Conferencing for conducting virtual hearings in respect of proceedings under the diverse statutes applicable to such public authorities as well as for conducting hearing of First Appeals under the Right to Information Act. This will facilitate the dispensation of justice speedily without compromising the health and safety of parties in the current times.

5. However in event a party to the proceedings, request for hearing in person due to technical reasons, such as quality of internet access, hardware access etc. in that cases at their end, the parties may be allowed personal hearing by the Competent Authorities.

6. This Government circular is available at the website www.maharashtra.gov.in. Reference no. for this is 202010131433317107. This order has been signed digitally.

By order and in the name of Governor of Maharashtra.

SHRIKANT M
DESHPANDE

Digitally signed by SHRIKANT M DESHPANDE
DN: c=IN, o=Government Of Maharashtra, ou=ALL INDIA SERVICES DEPARTMENT, postalCode=400032, st=Maharashtra,
2.5.4.20=fbe6817f24737bd4bc10f54ce9890a85094b471dfa59ad241b9368f0fa7bc5ee,
serialNumber=2f6f50e472d07b6d0a7dafbb9041ea434ee8354747392652dc252e4ec6b05ad1, cn=SHRIKANT M DESHPANDE
Date: 2020.10.13 14:37:29 +05'30'

(Shrikant Deshpande)
Principal Secretary (AR & O&M)
Government of Maharashtra

Copy to,

1. Secretary to Hon. Governor,
2. Hon. Speaker, Maharashtra Legislative Council, Mumbai,
3. Hon. Chairman, Maharashtra Legislative Assembly, Mumbai,
4. Hon. Leader of Opposition, Maharashtra Legislative Council / Maharashtra Legislative Assembly,
5. Hon. Deputy Speaker, Maharashtra Legislative Council, Mumbai,
6. Hon. Deputy Chairman, Maharashtra Legislative Assembly, Mumbai,
7. All Hon. Members of Parliament / Maharashtra Legislative Council / Maharashtra Legislative Assembly,
8. Principal Secretary to Hon. Chief Minister, Mantralaya, Mumbai 400 032,
9. Secretary to Hon. Deputy Chief Minister, Mantralaya, Mumbai 400 032,
10. Private Secretaries to All Ministers / State Ministers, Mantralaya, Mumbai 400 032,
11. Advocate General, Maharashtra State,

12. Hon. Chief Secretary, Maharashtra State, Mantralaya, Mumbai,
13. The All Additional Chief Secretaries, Maharashtra State, Mantralaya, Mumbai,
14. The All Principal Secretaries/Secretaries, Mantralaya, Mumbai,
15. Registrar, High Court, Original Side, Mumbai,
16. Registrar, High Court, Appellate Side, Mumbai,
17. Registrar, Lokayukta and Up-Lokayukta Office,
18. Secretary, State Election Commission, Mumbai,
19. Secretary, Maharashtra Public Service Commission, Mumbai,
20. Principal Secretary, Maharashtra Legislative Secretariat, Mumbai,
21. Chief Information Commissioner, State Information Commission, Mumbai,
22. Chief Commissioner, The Maharashtra State Commission for Right to Services, Mumbai,
23. Director General, Information & Public Relation, Mumbai,
24. Indian National Congress, Maharashtra Region Congress (I) Committee, Tilak Bhavan, Kakasaheb Gadgil Marg, Dadar, Mumbai – 400 020,
25. Nationalist Congress Party, Thakarcy House, J. N. Heredia Marg, Ballard Estate, Mumbai 400 038,
26. Shivsena, Shivsena Bhavan, Gadkari Chowk, Dadar, Mumbai- 400 028,
27. Bahujan Samaj Party, Region Secretary, Maharashtra State, B. S. G. Bhavan, Plot No. 83-A, Collector Colony, Mumbai-400 014,
28. Indian Communist Party, Maharashtra Committee, 314, Rajbhavan, S. V. Patel Road, Mumbai-400 004,
29. Indian Communist (Marxist) Party, Maharashra Committee, Janshakti Hall, Globe Mill Palace, Worli, Mumbai-400 013,
30. Maharashtra Navnirman Sena, Rajgad, Matoshri Tower, Shivaji Park, Dadar, Mumbai-400 028,
31. Select file, Desk-18, General Administration Department, Mantralaya, Mumbai 400 032.